

Vergaderjaar 2023–2024

24 095

Frequentiebeleid

Nr. 584

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2023

Middels deze brief wil ik u informeren over de uitspraak¹ die de rechtbank Rotterdam heeft gedaan op 29 november jl. ten aanzien van de beroepen die waren ingesteld tegen het besluit tot wijziging van het Nationaal Frequentieplan 2014 van 23 februari 2023 (NFP-wijziging 2023), waarin de bestemming van de 3,5 GHz-band wordt gewijzigd om mobiele communicatie mogelijk te maken. Daarnaast wil ik u informeren welke gevolgen deze uitspraak heeft voor de verdere planning van de 3,5 GHz-veiling en welke stappen ik daar in voorzie.

Uitspraak rechtbank Rotterdam inzake NFP-wijziging 3,5 GHz

De rechtbank Rotterdam heeft op 29 november 2023 uitspraak gedaan ten aanzien van de beroepen die waren ingesteld tegen de NFP-wijziging 2023. De rechtbank is van oordeel dat de NFP-wijziging 2023 zorgvuldig is voorbereid, dat daarbij de nodige adviezen van experts zijn ingewonnen, dat begrijpelijke keuzes zijn gemaakt, en dat de afwegingen voldoende zijn gemotiveerd. Daarom heeft de rechtbank alle beroepen tegen de NFP-wijziging 2023 ongegrond verklaard. Dat betekent dat de NFP-wijziging 2023 in stand is gebleven. Partijen hebben zes weken om eventueel in hoger beroep te gaan bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Om van de verdere mogelijkheden die 5G-technologie biedt gebruik te kunnen maken, is het nodig om de 3,5 GHz-band hiertoe beschikbaar te stellen. Door het landelijk aanbieden van 5G-technologie in Nederland kan aan de extra vraag van ondernemers en consumenten naar mobiel dataverkeer worden voldaan. Met de uitspraak van de rechter kan de veiling van deze belangrijke frequentieband nu snel in gang worden gezet. Dat is belangrijk om te voorkomen dat de Nederlandse maatschappij achterop raakt met de ontwikkeling en het gebruik van 5G-toepassingen.

¹ Rechtbank Rotterdam 29 november 2023, CLI:NL:RBROT:2023:10986.

Nederland is immers het laatste EU-land waar de voor 5G-technologie onmisbare 3,5 GHz-band in gebruik kan worden genomen. Haast is dus nu echt geboden.

Stappen en verdere planning 3,5 GHz-veiling

Voor het kunnen houden van deze veiling moet ik nog een aantal stappen zetten, waaronder het publiceren van de veilingregelgeving². Na publicatie hiervan kan de veilingprocedure starten. Ik ben voornemens om uiterlijk 1 februari 2024 de veilingregelgeving te publiceren. Na publicatie start de aanvraagprocedure en worden aanvragen beoordeeld. Zo snel mogelijk hierna vindt de daadwerkelijke veiling plaats. Op basis van een zorgvuldige en realistische planning voorzie ik nu dat bij publicatie van de veilingregelgeving uiterlijk 1 februari 2024 de veiling nog voor de zomer van 2024 kan plaatsvinden gevolgd door ingebruikname van de frequenties op 1 augustus 2024.

Mijn ambtsvoorganger heeft in brieven van 18 juni 2021³ en 2 september 2021⁴ aan de Tweede Kamer uiteengezet welke stappen noodzakelijk zijn om te kunnen veilen en heeft naar aanleiding van een op 8 juni 2021 aangenomen motie⁵ van de leden Van Ginneken, Grinwis en Rajkowski, toegezegd om de vastgestelde veilingregelgeving inzake de 3,5 GHz-band aan de Tweede Kamer toe te sturen. De motie verzoekt de regering de veilingregeling na de consultatie (van de conceptregeling) bij de Tweede Kamer voor overleg aanhangig te maken, voordat de regeling wordt vastgesteld. De overweging bij de motie was dat er discussie bestond over de mate van transparantie in de veiling. De zorgen over de mate van transparantie in de veiling heb ik serieus genomen en daar zijn door mij stappen in gezet. Daarover het volgende.

Uitkomsten consultatie veilingregelgeving

Een ontwerp van de veilingregelgeving is van 31 maart 2023 tot en met 11 mei 2023 via www.internetconsultatie.nl openbaar geconsulteerd. De ontvangen zienswijzen hebben geleid tot een beperkt aantal wijzigingen in de veilingregelgeving. Een belangrijk punt uit verschillende zienswijzen had betrekking op de mate van transparantie in de veiling. De Tweede Kamer heeft hier eerder ook aandacht voor gevraagd. In de geconsulteerde versie van de regeling werd er onbedoeld, in afwijking van het advies van veilingadviseur DotEcon, geen informatie bekend gemaakt over de totale vraag in de veiling. Dat is in de definitieve regeling hersteld, zodat de regeling in overeenstemming is met het advies en tegemoetkomt aan de zorgen, zoals geuit door enkele respondenten en eerder door de Tweede Kamer.

Verder zijn de artikelen die zagen op de voorlopige verdeling ten behoeve van de tijdelijke bescherming voor Inmarsat geschrapt. Deze artikelen zijn niet meer nodig als gevolg van de bereikte overeenstemming met Inmarsat over een vrijwillige migratie van het nood-, spoed- en veiligheidsverkeer naar Griekenland uiterlijk 1 februari 2024⁶. Dit maakt ook dat de opzet van de veiling als gevolg hiervan aanzienlijk minder complex is geworden.

² Bestaande uit de Regeling aanvraag- en veilingprocedure vergunningen 3,5 GHz-band 2024 en Besluit bekendmaking veiling vergunningen 3,5 GHz-band (inclusief ontwerpvergunningen 10 MHz en 60 MHz).

³ TK 24 095, nr. 543

⁴ TK 24 095, nr. 547

⁵ TK 24 095, nr. 539

⁶ TK 24 095, nr. 583

Daarnaast hebben enkele respondenten in hun zienswijzen in de consultatie opmerkingen gemaakt over de ingebruiknameverplichting die wordt gesteld aan het gebruik van de vergunningen in de 3,5 GHz-band. De Tweede Kamer stelde daarover ook reeds vragen in een schriftelijk overleg van de vaste commissie van Economische Zaken en Klimaat van 14 april 2023⁷. De meningen van respondenten daarover verschillen: sommige respondenten vinden de verplichting te licht, andere juist te zwaar. In de Nota Mobiele Communicatie 2019 is de ingebruiknameverplichting voor de vergunningen voor mobiele communicatie, waaronder ook die in de 3,5 GHz-band, reeds vastgesteld en toegelicht. Wijziging van de ingebruiknameverplichting zou zich slecht verhouden met het meerjarig perspectief dat aan deelnemers in de verschillende veilingen werd geboden; niet alleen in de aanstaande 3,5 GHz-veiling, maar ook in de multibandveiling in 2020. Ik vind het daarom niet wenselijk terug te komen op de al eerder vastgestelde spelregels.

In het algemeen geldt dat een zware ingebruiknameverplichting (en daarmee ook dekkingseis) een drempel kan vormen voor eventuele nieuwe toetreders. Een lichte ingebruiknameverplichting kan daarentegen de mogelijkheid bieden voor ongewenste speculatie. In de Nota Mobiele Communicatie 2019 is een balans gevonden door de eis per frequentieblok van 10 MHz (in de 3,5 GHz band) in twee fasen – na 2 en na 5 jaar – op te laten lopen, waarbij de oppervlakte van de 5-jaarstermijn een vertienvoudiging is van de oppervlakte van de 2-jaarstermijn. Dezelfde fasering is toegepast in de vergunningen die eerder zijn uitgegeven in de 700, 800, 900, 1400, 1800, 2100 en 2600 MHz-banden. De ingebruiknameverplichting is daarom niet aangepast.

Verder is door een aantal respondenten in de consultatie voorgesteld de ingebruiknameverplichting te koppelen aan de (on)mogelijkheden tot eventuele doorverkoop van de in de veiling verworven frequenties. Concreet wordt daarbij voorgesteld dat een vergunning pas mag worden doorverkocht of verhuurd, nadat de betreffende vergunninghouder aan zijn ingebruiknameverplichting heeft voldaan. Deze respondenten vinden het vooral onwenselijk dat partijen om louter speculatieve redenen frequenties verwerven om ze (voor de afloop van de termijnen voor de ingebruiknameverplichting) te kunnen verhandelen. Ook met dit voorstel is niet meegegaan. Ik ben van mening dat niet beoordeeld kan worden of een partij speculatieve bedoelingen heeft en dat met het voorgestelde doorverkoop- of verhuurverbod juist belemmeringen kunnen worden opgeworpen voor serieuze nieuwe partijen. Dat is onwenselijk gelet op de veilingdoelstelling van realistische kansen voor alle mogelijke deelnemers. Daarnaast is het niet mogelijk om op grond van de artikelen 3.20 van de Telecommunicatiewet en artikel 17 van het Frequentiebesluit 2013 de overdraagbaarheid van deze vergunningen a priori te beperken.

Toezending veilingregelgeving

Zoals ik hierboven al schetste, heeft mijn ambtsvoorganger toegezegd om de vastgestelde veilingregelgeving inzake de 3,5 GHz-band aan de Tweede Kamer toe te sturen. Aan deze toezegging voldoe ik via deze brief. Het is nu van belang dat verdere vertraging wordt voorkomen en dat de veilingregeling voor 1 februari 2024 wordt vastgesteld. Daar spannen we ons voor in.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

⁷ TK 24 095, nr. 578